

INTERNATIONALE VOORUITBLIK 2021

Het opstellen van een jaarlijkse vooruitblik volgt uit de 'Internationale Strategie Zuid-Holland 2020-2023'. Naast een samenvatting van de behaalde resultaten in het afgelopen jaar en beoogde resultaten voor het lopende jaar, wordt er per internationaal dossier ingegaan op lobbyactiviteiten, samenwerking met partners, netwerken en regio's, betrokkenheid bij en gebruik van EU-fondsen, projecten, bijeenkomsten en werkbezoeken. De vooruitblik kan niet uitputtend zijn. De internationale inzet wordt immers meegenomen in de plannen en stukken die via de beleidsinhoudelijke lijn, portefeuillehouders en PS (commissies) aan de orde komen. De internationale inzet is niet op zichzelf staand maar draagt integraal bij aan de maatschappelijke opgaven van de provincie. Deze vooruitblik bouwt deels voort op de 'Internationale vooruitblik 2020' maar geeft vooral een overzicht van de lopende activiteiten en plannen in 2021.

Thema <i>Bestuurlijke ambitie coalitieakkoord</i>	Portefeuillehouder	Inhoudelijke opgave	Activiteiten 2021
Transitie haven en industrie <i>Een concurrerend Zuid-Holland</i> <i>Schone energie voor iedereen</i>	Jeannette Baljeu (industrie en haven)	Bijdrage leveren aan de energietransitie binnen de industrie. Versterken van achterlandverbindingen/ robuust netwerk Internationale promotie en acquisitie via partners (Maritiem cluster)	<p>De activiteiten in 2021 zullen zich met name richten op profilering van Zuid-Holland als sterke industriële regio, vooral op gebied van de Energietransitie. De focus zal met name liggen op de rol van waterstof, inclusief de ontwikkeling van de haven van Rotterdam als Sustainable Energy Hub.</p> <p>In 2021 zal bekeken worden of Gedeputeerde Baljeu opnieuw tot industrie-rapporteur van het Comité van de Regio's benoemd kan worden. In deze hoedanigheid bracht ze in 2019 een advies en in 2020 een reactie uit op de industriestrategie van de Europese Commissie. Deze werd in 2020 uitgebracht en zal in 2021 worden geüpdatet. In navolging op haar eerdere rapporteurschap heeft gedeputeerde Baljeu meerdere gesprekken gehad met belangrijke Europese stakeholders, waaronder leden van het Europees Parlement en de Europese Commissie, waaronder het Duits voorzitterschap, en regionale ministers van andere regio's. Als rapporteur in 2021 zou gedeputeerde Baljeu opnieuw de rol van regio's ('place-based approach') onder de aandacht kunnen brengen en Zuid-Holland profileren als een belangrijke industriële regio met ambitie. Zo is de provincie betrokken bij projecten die aan de energietransitie bijdragen: Waste 2 Chemicals, Bio Process Facility Centre Campus en H-vision. Ook zal dan worden bekeken of het werkbezoek van Europarlementariërs aan Zuid-Holland rondom de lokale en regionale dimensie van industriebeleid, dat in 2020 niet doorging vanwege coronarestricties, alsnog kan worden georganiseerd.</p> <p>Samen met andere provincies en de stad Rotterdam blijven we ons inzetten voor het gebruik van het Just Transition Fund (JTF) van de Europese Green Deal. Het JTF is voorgesteld door de Europese Commissie voor regio's die het zwaarst geraakt worden door de klimaat-transitie in hun economische structuur en qua werknemers in vervuilde industrieën. In Nederland gaat het om de industriële regio's uit het klimaatakkoord, waaronder Rijnmond-Drechtsteden.</p> <p>Tevens wordt de opgave met betrekking tot het haven-industrieel complex ingebracht bij de Conference of Peripheral Maritime Regions (CPMR) om ook aandacht te genereren voor de meer verstedelijkte kustregio's bij het Europese kustbeleid.</p> <p>Daarnaast zullen de mogelijkheden verder verkend worden van samenwerking met Noordrijn-Westfalen (NRW) en de provincie Antwerpen rondom achterlandverbindingen, mede in het kader van de Interreg Vlaanderen-Nederland programma. In 2020 zijn belangrijke stappen gezet richting NRW, waaronder een bijdrage aan de presentatie van de NRW waterstofplannen door Gedeputeerde Baljeu. Dit vormt een vruchtbare bodem voor verdere gesprekken over samenwerking op de energietransitie, met name met betrekking tot het ontwikkelen van infrastructuur tussen de haven van Rotterdam en NRW. Dit sluit aan bij de provinciale waterstofvisie die in mei 2020 is uitgebracht.</p>
Duurzame mobiliteit <i>Bereikbaar Zuid-Holland</i>	Floor Vermeulen (mobiliteit, logistiek en modal shift) en Jeannette Baljeu (binnenvaart)	Bijdrage te blijven leveren aan economische prestatie van Zuid-Holland: toegevoegde waarde van haven Rotterdam en Greenport West-Holland. Nader ontwikkelen van de internationale corridors:	<p>Activiteiten in het kader van internationale mobiliteit dragen bij aan het verduurzamen van (multimodaal) goederenvervoer met behoud van het concurrentievermogen in de provincie. Deze ambities komen grotendeels overeen met de nationale inzet, verwoord in de nationale Goederenagenda en het programma Goederenvervoercorridors. Dit biedt kansen om deze ambities in gezamenlijkheid onder de aandacht te brengen bij relevante internationale stakeholders in de Eurodelta en de Europese instellingen.</p> <p>Door de pandemie is een aantal bijeenkomsten die de EC had willen organiseren tot nader order uitgesteld, zoals de TEN-T days, of hebben digitaal plaatsgevonden, zoals de Europese Week van de Regio's en Steden. Ondanks de beperkingen zijn er vorig jaar veel activiteiten ondernomen om de belangen en standpunten van de provincie te laten landen in Europees beleid en de nationale inzet in Brussel. Zo is er bijvoorbeeld input geleverd op consultaties van de EC die in aanloop naar de publicatie van hun mobiliteitsstrategie zijn uitgevoerd. In</p>

		<p>efficiënt, robuust, multimodaal systeem.</p> <p>Verduurzaming transport: met de opkomst van waterstof zetten we in op kansen om het OV en de binnenvaart te verduurzamen.</p>	<p>december 2020 heeft de EC deze strategie inzake duurzame en slimme mobiliteit gepubliceerd. Deze alomvattende strategie moet ervoor zorgen dat de Europese vervoerssector geschikt is voor een schone, digitale en moderne economie, en dat de uitstoot van broeikasgassen door transport in 2050 met 90% is verminderd.</p> <p>Ook 2021 staat in het teken van een provinciale vertaling van de plannen die in het kader van de Green Deal door de Europese Commissie (EC) worden gepresenteerd. In het Commissiewerkprogramma voor 2021 worden meerdere voorstellen genoemd die interessant zijn voor Zuid-Holland, het gaat om voorstellen over internationaal spoor, trans-Europese transportnetwerken en de uitrol van infrastructuur voor alternatieve brandstoffen. Bij de uitwerking van de Green Deal stelt de Commissie beleidsintegraliteit centraal. Bij het vertalen van de provinciale opgaven naar Europese mogelijkheden zal er ook vanuit de provincie gezocht worden naar relevante verbindingen en brede verbanden tussen de verscheidene opgaven. Ook zal er in 2021 waar mogelijk worden aangesloten bij initiatieven en bijeenkomsten die worden georganiseerd in 2021 het kader van het Europees Jaar van de spoorwegen.</p> <p>De Europese corridors (in de Eurodelta) vormen een belangrijk kader én netwerk waarbinnen de provinciale ambities kunnen worden gerealiseerd. Langs deze corridors staan regio's voor dezelfde uitdagingen op het gebied van klimaat, digitalisering, bereikbaarheid en verduurzaming. Samenwerking langs deze corridors vergroot de slagkracht van Zuid-Holland. Zuid-Holland is daarom al sinds 2016 lid van de European Grouping of Territorial Cooperation Rhine Alpine (EGTC RA) en sinds 2018 partner in de Werkagenda mobiliteit met Noordrijn Westfalen. Daarnaast heeft de provincie de ambitie om de partners langs de corridors bestuurlijk bijeen te brengen. Dit zal onder meer gebeuren tijdens de Corridor Summit op 4 februari 2021, waarbij inhoudelijk aandacht zijn voor internationaal spoor, waterstof & duurzaam transport, duurzame Infrastructuur en voor de uitkomsten van het Bestuurlijk Overleg NL-NRW dat voorafgaat aan de Corridor Summit en waar Zuid-Holland gastheer van is. Verder zijn er nieuwe contacten gelegd met Europese en nationale beleidsmakers. Verder is actief de samenwerking opgezocht binnen het IPO en het HNP, en met counterparts in Noordrijn-Westfalen en Vlaanderen.</p> <p>De lobby op het thema internationale mobiliteit zal zich in 2021 richten op de bovengenoemde voorstellen maar ook op het wegnemen van belemmeringen voor de projecten waar de provincie bij betrokken is of zelfs lead partner is. Een voorbeeld hiervan is het programma RH2INE. Dit programma richt zich op emissievrij vervoer, middels het gebruik van waterstof, op de Rhine-Alpinecorridor. In 2020 kon er dankzij financiële steun vanuit Connecting Europe Facility een kickstartstudie worden gestart die de technische, financiële en juridische mogelijkheden in kaart brengt voor de realisatie van twaalf door waterstof aangedreven schepen en drie waterstofvulpunten rond de havens van Rotterdam, Duisburg en Keulen. Het programma is door het Comité van de Regio's opgenomen in een overzicht van best practices in het licht van de Green Deal.</p> <p>In september 2021 zal het project CLINSH worden afgerond. In CLINSH werkt Zuid-Holland als leadpartner samen met Nederlandse, Belgische, Duitse en Britse partners om te laten zien dat emissieniveaus op de binnenwateren kunnen worden verlaagd door het testen van innovatieve technologieën, alternatieve brandstoffen en het walstroomsysteem. Het project truckparking leidt in 2021 mogelijk tot een Benelux-strategie voor truckparkings. Verder worden de beleidsaanbevelingen van het STISE-onderzoek in september 2021 gepubliceerd. Het Europese onderzoeksinstituut voor ruimtelijke planning (ESPO) voert dit onderzoek uit op aanvraag van de provincie Zuid-Holland (mede namens acht andere stakeholders). Het onderzoek richt zich op de kansen voor verbetering van duurzame infrastructuur in het Eurodelta-gebied.</p>
<p>Energie en klimaat</p> <p><i>Schone energie voor iedereen</i></p>	<p>Berend Potjer (energie)</p>	<p>Ontwikkeling van een regionale (groene) waterstofeconomie</p> <p>We werken we toe naar een samenleving en economie gebaseerd op duurzame energie.</p> <p>Inzet op klimaatadaptatie biedt internationale kansen. Zuid-Holland is koploper op het gebied van klimaatadaptatie en dat willen we graag blijven. Dit doen we door te innoveren en het bedrijfsleven in te zetten.</p>	<p>De focus zal net als in 2020 liggen op de uitwerking van de internationale dimensie van de 'waterstofvisie en strategie' (begin 2020 vastgesteld door GS) dat zich vooral richt op een duurzaam energie- en grondstoffensysteem in de industrie en haven. Hierbij zet PZH zich in voor de ontwikkeling van een waterstofwaardeketen, bestaande uit productie, gebruik en infrastructuur. Het Haven Industrieel Cluster (HIC) speelt hierbij een centrale rol voor import en doorvoer naar andere industriële clusters in binnen- en buitenland, met name Noordrijn-Westfalen. Daarom zal verder ingezet worden op waterstofsamenwerking met deze regio. De focus ligt hierbij op de ontwikkeling van een sterke waterstofverbinding tussen de haven van Rotterdam en het Ruhrgebied.</p> <p>PZH zal Zuid-Holland met de waterstofwaardeketen internationaal profileren met de waterstofpropositie Zuid-Holland, in samenwerking met het Havenbedrijf Rotterdam, de gemeente Rotterdam, Stedin, InnovationQuarter en de Economic Board Zuid-Holland (EBZ). Gezamenlijk zullen we een verhaal vertellen en lobbyboodschappen uitdragen richting de Europese Unie en andere regio's in binnen- en buitenland. Hierbij richten wij ons op de industriële clusters in Noordrijn-Westfalen en Limburg, maar kijken wij ook naar Groningen dat zich Europees al succesvol als waterstofregio profileert. De lobbyboodschappen komen voort uit de provinciale waterstofvisie, gekoppeld aan de mogelijkheden die de Europese Green Deal biedt. Zuid-Holland wordt geprofileerd als het begin van de Europese waterstofcorridor, waar de gehele waterstof waardeketen aanwezig is: productie en gebruik, import, onderzoek en innovatie. Door in te zetten op programma's als RH2INE en H2GO en Energy Hub A12 vertalen we onze ambities in projecten.</p>

			<p>Door deelname aan internationale netwerken versterken we samenwerking met andere regio's en zijn wij in staat Zuid-Holland ambtelijke en bestuurlijk te positioneren en profileren. Wij blijven net als in 2020 deelnemen aan het Industry Transition Platform (ITP), waarin we kennis uitwisselen en samenwerking zoeken met andere regio's. Het ITP is echter een tijdelijk samenwerkingsverband dat zal stoppen in juli 2021. Mede daarom gaat Zuid-Holland in 2021 deelnemen aan het European Clean Hydrogen Alliance en het Hydrogen Valleys Partnership. Deze deelname zal ingezet worden voor samenwerking met andere regio's, maar ook voor profilering van de regio met de waterstofpropositie Zuid-Holland en lobby richting de Europese Commissie. De twee netwerken zijn namelijk nauw betrokken bij de uitvoering van de in juli 2020 gepresenteerde EU waterstofstrategie waarvoor Zuid-Holland input heeft geleverd. Ook zullen we in 2021 de verdere mogelijkheden verkennen van de Taskforce Climate Change and Energy van het CPMR netwerk. Dit is een netwerk van meer dan 160 Europese kustregio's die kennis uitwisselen en gezamenlijk hun belangen behartigen richting Brussel. De afgelopen jaren heeft deze taskforce zich ingezet om klimaat- en energiebeleid prominent op de agenda te krijgen en een duidelijke positie te claimen voor (kust)regio's hierin.</p> <p>Wat betreft Europese financiering zal Zuid-Holland in het kader van de nieuwe Europese Meerjaren Begroting (MFK) weer middelen krijgen uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO). Deze middelen zullen begin 2021 beschikbaar komen. Daarnaast zullen extra middelen beschikbaar komen uit React-EU en het JTF. Deze middelen zijn onder andere voor het vergroening en verduurzaming. Mogelijk gebruik hiervan voor het dossier Energie en Klimaat zal worden verkend. Ook zijn de programma's RH2INE en H2GO bij het ministerie van Economische Zaken voorgesteld als Important Project of Common European Interest (IPCEI), waaraan de Europese Commissie goedkeuring kan geven voor overheidssteun. Hierover komt duidelijkheid in 2021.</p>
<p>Greenports <i>Een concurrerend Zuid-Holland</i></p>	<p>Adri Bom-Lemstra (economie: Greenports)</p>	<p>De transitie versnellen naar toekomstbestendige Greenports die op mondiale schaal toonaangevend en innovatief opereren</p>	<p>De provinciale inzet richt zich op drie pijlers:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kennis en innovatie van toepasbare technologie in de Greenports; 2. Europa als achterland voor de productie van goederen uit de Greenports; 3. Selling concept: het totaalsysteem om een megastad te vergroenen en te voorzien van voedsel verkopen aan landen buiten Europa. <p>Binnen pijler 1 zijn we in 2020 gestart met het onderzoeken of meerdere Europese regio's interesse hebben in het oprichten van een Europees tuinbouwnetwerk voor bedekte teelt. Dit netwerk zal fungeren als platform waar kennis gedeeld kan worden en kan opkomen voor gezamenlijke belangen. Meerdere regio's hebben interesse getoond. In 2021 zal verder worden gewerkt aan het opzetten van de oprichting van een interest group binnen het netwerk ERIAFF. Ook wordt intern actief samengewerkt met de opgave Landbouw. Gezamenlijk wordt er gewerkt aan een interpretatie van de Farm to Fork-strategie voor Zuid-Holland om zo in te kunnen spelen op de kansen vanuit het Farm to Fork-beleid. Daarnaast is de provincie partner in het Europese Horizon2020 project NEFERTITI dat zich richt op het stimuleren van innovatie en kennisuitwisseling op het gebied van tuinbouw.</p> <p>Pijler 2 vraagt om een efficiënt en duurzaam transportnetwerk door heel Europa zodat de versproducten uit de Greenports snel en met een lage CO₂-uitstoot vervoerd kunnen worden. Bij de ontwikkelingen rondom duurzame mobiliteit en internationale corridors wordt aandacht voor de verslogistiek meegenomen. Voor de verslogistiek is het belangrijk dat er beschikking is over koeltransport en koelopslag en dat er snelle doorlooptijden zijn.</p> <p>Binnen pijler 3 valt een deel van de China-activiteiten van Zuid-Holland. Onder de noemer van Feeding and Greening the Mega Cities is er aandacht voor samenwerking op het gebied van de glastuinbouwtechnologie, innovatieve productiemethoden, logistiek verpakkingen en voedselveiligheid. In 2020 hebben de China-activiteiten een geheel andere invulling gekregen als gevolg van de coronacrisis. Alle fysieke missies, inkomend en uitgaand, zijn vervallen en vervangen door activiteiten van digitale aard. Zo hebben zowel CdK Smit als gedeputeerden online of videopresentaties gegeven op evenementen in China en zijn evenementen als de jaarlijkse China Business Week digitaal georganiseerd.</p> <p>Veel aandacht is uitgegaan naar het ondertekenen van een nieuw Memorandum of Cooperation met de provincie Hebei. In dit memorandum zijn samenwerkingsafspraken gemaakt voor de periode 2020-2025, waarbij de huidige samenwerking op de thema's Greening and Feeding Megacities en duurzame ontwikkeling, waaronder watermanagement, wordt voortgezet. Ook zullen nieuwe thema's worden verkend. Nieuw in het Memorandum zijn afspraken over een nieuwe vorm van meer structurele samenwerking. Via de instelling van een Advisory Board en een Working group, bestaande uit deelnemers vanuit Hebei en Zuid-Holland en onder leiding van de beide gouverneurs, is een samenwerkingsmechanisme opgezet dat moet leiden tot de uitvoering van concrete samenwerkingsprojecten op diverse thema's. De afspraken hierover zijn bekrachtigd in de Hebei Week, die van 16-18 november is gehouden. Deze week kwam in de plaats van een fysieke, bestuurlijke missie. In 2021 zal het accent liggen op het operationaliseren van het nieuwe samenwerkingsmechanisme en de uitvoering van concrete projecten op basis hiervan.</p>

			<p>Onze samenwerking met Shanghai spitst zich in 2021 toe op de Flower Expo 2021 in Chongming (een stadsdeel van Shanghai). Samen met de gemeente Rotterdam wordt daar een paviljoen ingericht in het kader van Greening and Feeding the Megacities waarin Zuid-Hollandse bedrijven zich kunnen presenteren in China en daarbij contacten kunnen leggen met Chinese bedrijven om zaken te kunnen doen. Of deze locatie en andere locaties via missies zullen worden bezocht is nog onduidelijk en afhankelijk van mondiale ontwikkelingen rondom corona. Ook zal de organisatie van een aantal jaarlijkse events al dan niet fysiek of digitaal plaatsvinden.</p> <p>Onder pijler 3 valt ook het op de internationale kaart zetten van de Nederlandse tuinbouwsector. Gedeputeerde Bom-Lemstra is vanuit sinds 2019 voorzitter van Greenports Nederland. Mede vanuit die rol kijken we naar de mogelijkheden die internationale evenementen bieden zoals de World Expo 2021 in Dubai en de Floriade 2022 in Almere. Vanwege de coronacrisis wordt de expo verschoven naar oktober 2021 tot en met april 2024. We onderzoeken voor beide events op welke manier de provincie een bijdrage kan leveren.</p>
<p>Landbouw</p> <p><i>Versterken natuur in Zuid-Holland</i></p>	Adri Bom-Lemstra	Gezond, duurzaam en betaalbaar eten voor iedereen in Zuid-Holland. Maar ook een landbouw waarbij economie en omgeving in balans zijn, dat is onze ambitie.	<p>In 2020 is er door het rijk en provincies gewerkt aan een nationaal Strategisch Plan (NSP) voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) voor de periode 2021-2027. De provincie neemt deel aan het schrijftteam voor dit plan. De conceptversie zal naar alle waarschijnlijkheid in de zomer van 2021 af zijn. Deze moet vervolgens nog door de Europese Commissie worden vastgesteld. Naar alle waarschijnlijkheid zal het NSP ingaan vanaf 2023.</p> <p>Vanwege de vertragingen bij de totstandkoming van de Europese Meerjaren Begroting (MFK) is voor het GLB een transitieverordening opgesteld. Via deze regeling kan ook in de jaren 2021 en 2022 gebruik worden gemaakt van EU-middelen voor mede financiering van de plattelandsontwikkeling. Hierbij zal de focus met name komen te liggen op: biodiversiteit, klimaat en kringlooplandbouw.</p> <p>Daarnaast wordt intern actief samengewerkt met de opgave Greenports. Gezamenlijk wordt er gewerkt aan een interpretatie van de Farm to Fork-strategie voor Zuid-Holland. Ook wordt in 2021 onderzocht in hoeverre het ERIAFF-netwerk naast de tuinbouw ook ingezet kan worden ter ondersteuning voor de doelstellingen binnen de landbouw opgave.</p>
<p>Lifesciences en Health</p> <p><i>Een concurrerend Zuid-Holland</i></p>	Adri Bom-Lemstra (economie: innovatie)	Strategische versterking van de Life Sciences & Health-sector in Zuid-Holland	<p>De provincie is opdrachtgever van het Lifesciences en Health (LSH)-programma HUB (Holland United States Bridge) dat als belangrijkste doel heeft om Lifescience-bedrijven uit Zuid-Holland toegang te verlenen tot de Amerikaanse kapitaal- en gezondheidszorgmarkt. De permanente vertegenwoordiging in Boston is tevens een vooruitgeschoven post om Amerikaanse bedrijfsleven in de LSH te interesseren om naar Zuid-Holland te komen om de Europese markt te betreden. Het HUB-programma loopt in mei 2021 af en daarom wordt nog bepaald of en hoe het programma wordt voortgezet.</p> <p>Bedrijven en kennisinstellingen binnen de LSH-sector hebben toegang tot de Europese middelen EFRO Kansen voor West II en Interreg met bijbehorende provinciale cofinanciering. In het kader van deze Europese programma's worden interregionale samenwerkingsprojecten gestimuleerd en opgestart. Een voorbeeld hiervan is het Nationaal E-living Lab (NELL) dat eind 2019 met provinciale cofinanciering en Kansen voor West-middelen is gestart op initiatief van het LUMC. Hier worden digitaliseringsinnovaties getest voor toepassing in de zorg. Wanneer relevant wordt op Europees niveau gelobbyd voor de belangen van de sector. Zo wordt de Life Sciences en Health Sector altijd meegenomen in de profilering van deze regio. Bijvoorbeeld via verschillende internationale activiteiten van de Economic Board Zuid-Holland. Zo verschijnt er in het tweede kwartaal van 2020 een lobby boekje van EBZ en Zuid-Holland gezamenlijk, waarin de belangrijkste boodschappen staan die wij als regio hebben richting de Europese instellingen. Life Sciences & Health is ook een van de speerpuntsectoren van onze regionale ontwikkelingsmaatschappij InnovationQuarter de zij ondersteunen bij internationaliseren.</p>
<p>Lucht- en ruimtevaart</p> <p><i>Een concurrerend Zuid-Holland</i></p>	Adri Bom-Lemstra (economie: innovatie)	Versterken van het Zuid-Hollandse (lucht- en ruimtevaart cluster	<p>Het versterken van het Zuid-Hollandse lucht- en ruimtevaartcluster doen we middels de Actieagenda Space Zuid-Holland Bremen 2019-2022. Deze agenda is het resultaat van de ruimtevaarthandelsmissie naar Bremen in maart 2019. Betrokken partijen zijn: SpaceNed, Provincie Zuid-Holland, Aviaspace Bremen en de deelstaat Bremen. In de agenda staan samenwerkingsacties tot en met 2022 beschreven gericht op de gezamenlijke uitdagingen voor de ruimtevaartsectoren. Thematisch richt de samenwerking zich onder meer op aardobservatie, lichtgewicht materialen en VR/AR in toepassingen op het gebied van space.</p> <p>In het najaar van 2020 is met vertegenwoordigers uit de sector Aeronautics verkend of het opportuun is om een nieuw Memorandum of Understanding (MOU) aan te gaan tussen de provincie Zuid-Holland en de Clean Sky Joint Undertaking. Het lijkt erop dat vanuit de organisatie van de Clean Sky Joint Undertaking voorkeur is om in de nieuwe programmaperiode een MOU aan te willen gaan met de nationale overheid in plaats van met regio's. Dit gezien de grote transitievraagstukken waar de luchtvaart voor staat. Hierover zullen de Aeronautics-partijen in gesprek gaan met de Rijksoverheid. Waar nodig kunnen we ze hierbij ondersteunen.</p>

			Zuid-Holland is sinds 2013 lid van NEREUS (Network of European Regions Using Space Technologies) . Dit is een Europees samenwerkingsnetwerk met Europese regio's die gezamenlijk optrekken in de lobby richting de Europese Commissie, het Europees Parlement en de Europese Raad. Sinds 2017 wordt het netwerk vooral benut voor informatievoorziening over en het leveren van input voor het nieuwe Europese Ruimtevaartprogramma. Jaarlijks wordt er deelgenomen aan de General Assembly en eventuele relevante werkbezoeken.
Slimme productietechnieken <i>Een concurrerend Zuid-Holland</i>	Adri Bom-Lemstra (economie: innovatie)	Digitalisering in de maakindustrie Zuid-Holland versnellen om internationaal concurrerend te blijven (via SMITZH-programma)	De internationaliseringsactiviteiten voor SMITZH lopen via InnovationQuarter. PZH heeft begin 2020 een meerjarige subsidie verleend voor de volgende fase van dit programma. Hierbij staat de implementatie van smart manufacturing technologie bij maakbedrijven centraal en zo ook de internationalisering. Het ' Werkpakket Internationaal aan de slag ' maakt onderdeel uit van de activiteiten. SMITZH versterkt de komende drie jaar in het werkpakket initiatieven van partners zoals FME, Metaalunie, InnovationQuarter, TNO en TU Delft voor handelsmissies en Europese samenwerkingen (o.a. Interreg, Vanguard, Digital Innovation Hubs-netwerken) en koppelt daar relevante Zuid-Hollandse fieldlabs en bedrijven aan. Hierbij wordt ingezet op: <ul style="list-style-type: none"> - Cluster-tot-cluster relaties opbouwen met ten minste vier Europese partnerregio's; - Ondersteuning bij Europese calls en internationale innovatiesamenwerking; - Markttuitbreiding voor bedrijven. <p>European digital innovation hubs (EDIHS) zijn one-stop-shops die bedrijven helpen om concurrerder te worden met betrekking tot hun bedrijfs-/ productieprocessen, producten of diensten. EDIH's zullen binnen het mkb en overheden de bredere toepassing van kunstmatige intelligentie, high-performance computing (HPC) en cyberbeveiliging en andere digitale technologieën stimuleren door verschillende diensten aan te bieden. SMITZH heeft duidelijke internationale ambities en heeft de organisatie, inhoud (relevant trackrecord), potentie en ambitie om een EDIH te worden. Provincie Zuid Holland deelt deze ambitie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - EDIH's versterken de EU-samenwerking: tussen field labs in verschillende Europese regio's, maar via hen ook tussen sterke clusters en bedrijven met elkaar aanvullende competenties. Het netwerk van EDIH's kan zo een impuls zijn voor de ontwikkeling en versterking van interregionale waardeketens. - De eventuele focuspunten kunnen LSH, M&O, Tuinbouwtech, maakindustrie maar staat open voor alle industrie zoals de proceschemie, Lucht & Ruimtevaart, circulair en meer. - EDIH-SMITZH bevindt zich in aanvraag status. De nationale voorselectie is positief verlopen. Momenteel vinden voorbereidingen plaats voor het Europese selectie traject.
Digitale economie <i>Een concurrerend Zuid-Holland</i>	Adri Bom-Lemstra (economie: innovatie)	We richten ons op de economische winst die te behalen is voor de regio in het kader van verdere digitalisering.	De provinciale aanpak voor digitale economie omvat vier thema's die begin 2020 met Provinciale Staten zijn besproken: digitale connectiviteit, digitale innovatie, digitale kennis en vaardigheden en cyberveiligheid . Een uitwerking hiervan is om te kijken welke kansen er liggen op Europees niveau om de provinciale doelen te realiseren. Onderwerpen die spelen zijn bijvoorbeeld 5G, quantumtechnologie en computing, toepassingen van digitalisering in lifesciences of mobiliteit, robotisering in de proces- en maakindustrie en artificiële intelligentie
Digitaal Zuid-Holland <i>Organisatie</i>	Willy de Zoete		Vanuit de dwarsdoorsnijdende transitie digitaal Zuid-Holland zijn er diverse ontwikkelingen. Zo wordt vanuit de achtste provinciale opgave gekeken hoe digitalisering hier een bijdrage kan leveren. Ook wordt er in de regio met stakeholders gekeken hoe gezamenlijk kan worden opgetrokken. Regionaal gebeurt dit onder andere met de kennisinstellingen en gemeenten. Op nationaal niveau wordt er samengewerkt met de Interprovinciale Digitaliserings Agenda (IDA) .
			In 2021 zal bekeken worden hoe bijvoorbeeld subsidies uit het DEP kunnen bijdragen aan de provinciale doelstellingen. Dit doen we samen met onze stakeholders zoals de gemeente Den Haag en – Rotterdam. Daarnaast is er interesse vanuit DG Connect van de Europese Commissie in het project digitaal platform. In dit project is de provincie voornemens data en technologieën van de provincie te delen met derden om tot andere inzichten te komen ten gunste van ons beleid.

<p>Algemene versterking innovatie ecosysteem</p> <p><i>Een concurrerend Zuid-Holland</i></p>	<p>Adri Bom-Lemstra (economie: innovatie)</p>	<p>Creëren van sector-overstijgende randvoorwaarden ter bevordering van vernieuwing van de economie.</p>	<p>In 2020 is de Regionale Innovatiestrategie voor Slimme Specialisatie (RIS3) vastgesteld met de provincies en de grote steden in de Randstad. De RIS3 is een verplicht instrument voor de inzet van innovatiemiddelen vanuit EFRO in de periode 2021-2027. De RIS3 is de basis voor de uitwerking van de innovatieprioriteit binnen Kansen voor West III. Op basis daarvan kunnen projecten worden gefinancierd ter versterking van het regionaal innovatie ecosysteem. Ook is het de basis voor versterking van grensoverschrijdende waardeketens. Hiervoor werkt Zuid-Holland vanuit het Vanguard Initiative een aanpak uit met andere Europese regio's.</p>
<p>Water en groen</p> <p><i>Gezond en veilig Zuid-Holland</i></p>	<p>Jeannette Baljeu (water) en Berend Potjer (natuur)</p>	<p>Het bevorderen van een gezonde en veilige leefomgeving</p> <p>Wij willen een provincie waar de kwaliteit van water, lucht en natuur vooruitgaat.</p>	<p>In 2020 vond de eindconferentie van het Interreg-project FRAMES plaats. De provincie was lead partner in dit project. FRAMES was gericht op het verminderen van impact van overstromingen van de zee en rivieren.</p> <p>Op dit moment is de provincie nog partner in het onderzoeksproject NEXTGEN. In dit project worden manieren van het hergebruik van water onderzocht en getest.</p> <p>Verder is de provincie betrokken bij de aanvraag LIFE IP NASccelerate. De provincie heeft al een keer eerder een voorstel voor dit project ingediend maar zonder succes. Ditmaal is de short proposal goedgekeurd en kan er gewerkt worden aan de definitieve aanvraag. De uitslag hiervan wordt halverwege 2021 verwacht.</p> <p>Ook levert de provincie via de Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC)-procedure input op het Nederlands standpunt op Europese wet- en regelgeving. Zo zal er aankomend jaar o.a. input geleverd worden op de volgende commissievoorstellen: Urban wastewater treatment directive, Zero pollution action plan, en New EU Strategy on Adaptation to Climate Change.</p>
<p>Milieu</p> <p><i>Gezond en veilig Zuid-Holland</i></p>	<p>Adri Bom- Lemstra (gezond en veilig)</p>	<p>Zorgdragen voor een goede milieukwaliteit (luchtkwaliteit, bodem, geluid en externe veiligheid) binnen het wettelijk kader.</p>	<p>Aan de hand van de Green Deal en het werkprogramma van de Europese Commissie voor 2021, is er een gezamenlijke Europese strategie voor milieu geschreven. Hierin is gekozen voor drie thema's waar de bestuurlijke aandacht naar uitgaat, het gaat om:</p> <ol style="list-style-type: none"> Chemische stoffen: met meer specifiek de ontwikkelingen rondom REACH en SVHCs (voor Nederland de ZZS). Het Nederlandse beleid is erop gericht de uitstoot naar de lucht en lozingen naar het water van zeer zorgwekkende stoffen te beperken. Het doel van het Nederlandse beleid is om deze stoffen zoveel mogelijk uit de leefomgeving te weren. De EU heeft zichzelf het doel gesteld van een 'non-toxic environment' in 2050. Naast de Strategie voor duurzame chemische stoffen 2020, zal de Europese Commissie in 2021 een actieplan vaststellen om de vervuiling van lucht, water en bodem tot nul terug te brengen. <p>Op Europees niveau bestaat het handelingskader uit twee mogelijkheden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regelgeving met betrekking tot substitutie van stoffen; • Regelgeving met betrekking tot reductie/restrictie van stoffen. <p>Binnen Nederland zijn er vervolgens ook twee mogelijkheden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Minimalisatie – beperken van dat wat de keten in gaat; • Beheersing in de keten. <ol style="list-style-type: none"> Luchtkwaliteit. Voor lucht(kwaliteit) moet een gezamenlijke lobby in Europa wordt opgestart. Dit is een lobby-onderhandeltraject waarin goed moet worden afgestemd en samengewerkt met andere bestuurders en onderzoeksinstituten/bedrijfsleven. In navolging van de ondertekening van het Schone Lucht Akkoord (SLA) is er een werkgroep Europa opgericht. Binnen deze werkgroep wordt er gewerkt aan een lobbyplan ten behoeve van gezondheidswinst en het aanscherpen van de normen voor luchtkwaliteit conform WHO-normen. Binnen het SLA zijn de partijen het op hoofdlijnen eens, maar in detailpunten kunnen er wel verschillen optreden. Dan is het belangrijk dat deze verschillen op tijd in Nederland worden besproken en dat de partijen met één voorstel naar Brussel gaan. Dit zal worden verwoord in het <i>position paper</i> dat het ministerie van I&W voornemens is in te brengen in de Raad. Circulaire economie: met meer specifiek het kruispunt milieu, circulaire economie en afval(stoffen). Waar de provincie geen bevoegdheden heeft, zal lobby gericht worden ingezet om het Rijk en/of Brussel te bewegen om wet- en regelgeving te actualiseren. Verder zijn er plannen om stakeholderprocessen te organiseren om te komen tot transitieagenda's, beginnend bij: circulaire zonnepanelen, microplastics, biobased bouwen en groene reststromen. Uit deze processen zullen barrières naar voren komen waar we als provincie een oplossing voor moeten vinden, via onze eigen wet- en regelgeving of via lobby. Op Europees niveau uniformiteit in afval wet- en regelgeving nastreven (gelijk speelveld creëren).

			<p>Naast deze specifieke thema's leeft de wens om vanuit milieu dwarsverbanden te leggen met andere provinciale opgaven. Dit sluit goed aan bij de aanpak van de Europese Commissie die milieuvraagstukken integraal aanvliegen binnen het bredere beleidskader van de Green Deal. Eind 2020 is het 8^e Milieuactieprogramma gepubliceerd. Dit document zal tot 2030 als leidraad dienen voor het Europese milieubeleid en geeft zo mede uitvoering aan de Green Deal. Het bevat zes thematische prioriteiten en de provinciale ambities vallen grotendeels onder de genoemde prioriteiten. Deze prioriteiten zullen de komende jaren nader worden uitgewerkt in concretere voorstellen van de Europese Commissie. In aanloop naar de publicatie zal er worden aangehaakt bij een lobbystrategie die in IPO-verband zal worden ontwikkeld.</p> <p>In 2021 zal er worden geïnventariseerd of er relevante netwerken en bijeenkomsten zijn waar de provincie aan kan deelnemen.</p>
<p>Cultureel erfgoed <i>Een concurrerend Zuid-Holland</i></p>	<p>Willy de Zoete (cultuur en erfgoed)</p>	<p>Behoud cultuurhistorie en beleving daarvan stimuleren</p>	<p>De inzet wordt nog verkend en vastgelegd in een internationale strategie. Er wordt met name gezien hoe internationale activiteiten kunnen bijdragen aan de Zuid-Hollandse doelen op het gebied van cultureel erfgoed.</p> <p>In 2021 zal er worden geïnventariseerd of er relevante netwerken en bijeenkomsten zijn waar de provincie aan kan deelnemen, en gekeken naar mogelijkheden voor samenwerking met de regio's Vlaanderen en Noordrijn-Westfalen.</p> <p>Daarnaast wordt er gewerkt aan een projectenlijst voor erfgoed en toerisme met een sterk (overkoepelend) verhaal voor Zuid-Holland om zodoende goed voorbereid te zijn op financieringsmogelijkheden in het licht van de nieuwe programmaperiode van de Europese Commissie.</p>